

Горностаєва В.О. студентка групи 263м-20-1

Науковий керівник: Чеберячко Ю.І., д.т.н., професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

АЛГОРИТМ МОДЕЛЮВАННЯ ВИБУХУ ЦИСТЕРНИ З АМІАКОМ НА ОСНОВІ ПРОГРАМНОГО КОМПЛЕКСУ ALOHA

Метою наукової роботи є оцінка можливостей сучасних програмних комплексів просторового моделювання та комплексного підходу до використання програмних додатку ALOHA, що широко використовуються для планування та реагування на надзвичайні ситуації і визначення прикладних рішень в сфері моделювання та моніторингу за станом готовності відповідної інфраструктури до подолання потенційних наслідків надзвичайних ситуацій.

ALOHA – це програма моделювання небезпеки для програмного забезпечення SAMEO, яка широко використовується для планування і реагування на надзвичайні ситуації з хімічними речовинами. ALOHA-це автономне програмне забезпечення, розроблене для операційних систем Windows та Macintosh. ALOHA дозволяє вводити дані про реальний або потенційний викид хімічних речовин, а потім проводити оцінки зон загроз для різних типів небезпек[1]. Може моделювати хмари отруйного газу, хмари горючого газу, BLEVE (Вибух розширюються парів скипає рідини), реактивні пожежі, пожежі в басейнах і вибухи парових хмар. Оцінки зони загрози показані на сітці в ALOHA, їх можна також наносити на карти в MARPLOT, ArcMap, Google Earth і Google Maps[2].

Для оцінки сценарія екстремальної ситуації на хімічно небезпечних об'єктах необхідно врахувати наступні етапи:

- Географічне положення об'єкту підвищеної небезпеки для цього Після запуску ALOHA необхідно вибрати Location(Розташування) у меню SiteData(База Даних) та ввести у діалогове вікно Location Information (Інформація про місце розташування).
- Задати параметри дати та часу для чого в меню SiteData(База Даних);
- Провести вибір хімічної речовини за допомогою команди «Chemical/Хімічна речовина» в меню SetUp/Налаштування, яка вивільняється – AMMONIA(аміак).
- Вести параметри атмосфери у меню SetUp/Налаштування вибрати «Atmospheric/Атмосфера». До параметрів атмосфери входять Wind Speed and Direction(швидкості та напрямку вітру), wind measurement height(висоти вимірювання потоку), ground roughness(шорсткості ґрунту), ground roughness(хмарності), air temperature (температури повітря), Stability Class(клас стабільності атмосфери), low-level inversion height(висоти інверсії низького рівня), і relative humidity(відносна вологість).
- Вводимо інформацію про джерело небезпеки AMMONIA(аміак) який знаходиться у резервуарі. В меню SetUp(Налаштування) вибрати Source(Джерело), потім Tank(Резервуар). В даному мені задаються геометричні параметри цистерни та можливий варіант витоку, як наведено на рис. 1.

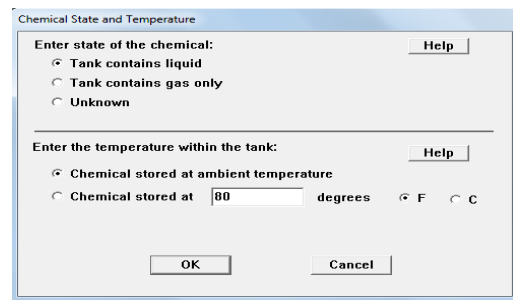
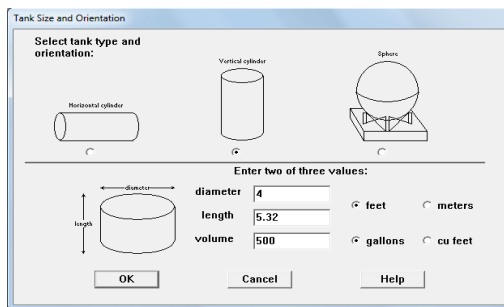

Рисунок 1 – Завдання геометричних параметрів та стану і температури речовини.

- Обираємо математичну модель BLEVE(вогненна куля) та обираємо один з трьох сценаріїв вибуху, в даному варіанти обрано Percentage of mass in the fireball(відсоток маси в вогненній кулі). Обираємо Threat Zone(зона загрози) та дивимось зони загрози для даного сценарію.
- Отриману зону загроз відображаємо в програмі MARLOT, в меню ALOHA & CAMEO обираємо Set Source Point at Click Point(встановити вихідну точку у точці натискання) та обираємо Basemap(базова карта) Google Satelite. Отриману зону загроз відображено на карті, та можна спостерігати радіус дії вибуху цистерни з аміаком.

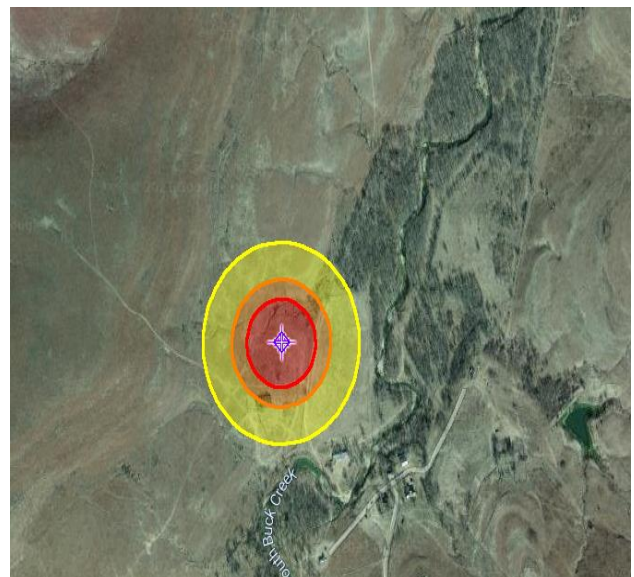
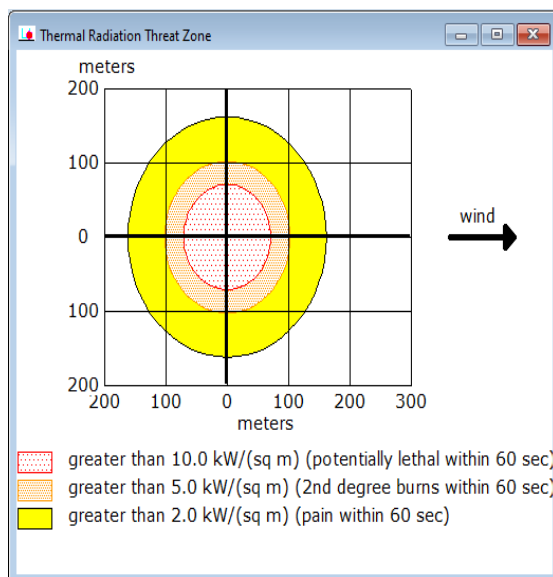

Рисунок 2 – Побудова зон забруднення атмосфери від викидів джерела.

Отримано алгоритм моделювання вибуху цистерни з аміаком на основі програмного комплексу ALOHA, який дозволить систематизувати дані про вибухи на хімічно небезпечних об'єктах або об'єктах підвищеної небезпеки та прогнозування потенційний ризик для локалізації та ліквідації аварії.

Перелік посилань

1. ALOHA Software [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://www.epa.gov/cameo/aloha-software>.
2. ALOHA (Areal Locations of Hazardous Atmospheres) 5.4.4. Technical Documentation. URL: https://response.restoration.noaa.gov/sites/default/files/ALOHA_Tech_Doc.pdf
3. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Моделювання надзвичайних ситуацій» для студентів освітньо-професійних програми 263 «Цивільна безпека» [Текст] / В. І. Голінко, 4. С. І.

Чеберячко Ю. І. Чеберячко, М.М. Наумов. НТУ «Дніпровська політехніка». — Дніпро: НТУ «ДП», 2021. — 65 с.